

Zapisnik

s 22. sastanka Radne skupine Istarske županije za ujednačavanje terminologije na talijanskom jeziku održanog u Vodnjanu u ponedjeljak 20. svibnja 2024. godine s početkom u 10:00 sati

Prisutni:

Istarska županija-Regione Istriana – Marina Barbić-Poropat
Istarska županija-Regione Istriana – Viviana Viviani
Grad Poreč-Parenzo – Edi Zarli
Grad Pula-Pola – Cristina Sodomaco Damijanić
Grad Pula-Pola – Kristina Fedel Timovski
Grad Vodnjan-Dignano – Gianna Fioranti
Odvjetnica – Tiziana Paris

Gosti:

Italo Rubino – OIIFI-REII, DGT, Europska komisija

Dnevni red:

1. Usvajanje dnevnog reda
2. Usvajanje zapisnika s prethodnog sastanka
3. Priopćenja koordinatorice
4. Prijedlog ujednačavanja glasačkih listića za lokalne izbore (C. Sodomaco Damijanić)
5. Prevođenje u institucijama EU-a (I. Rubino)
6. Razno

AD 1

Dnevni red usvojen je jednoglasno.

AD 2

Zapisnik s prethodne sjednice usvojen je jednoglasno bez primjedbi.

AD 3

Koordinatorica je izvijestila prisutne o pokušaju organiziranja studijskog posjeta u Bruxellesu na poziv Glavne uprave za pismeno prevođenje (DGT) Europske komisije. Međutim, posjet je otkazan zbog malog odaziva pozvanih talijanskih, slovenskih i hrvatskih institucija. Predviđen je novi poziv za rujan, pod pretpostavkom da će ga voditeljica toga odjela DGT-a odobriti.

Nakon toga koordinatorica je iznijela namjeru da se danas zaključi analiza glasačkih listića za lokalne izbore, a da potom riječ dobije Italo Rubino za prezentaciju o prevođenju u institucijama EU-a.

U vezi sa studijskim putovanjem Cristina Sodomaco Damijanić navela je kako je potrebno puno ranije priopćiti datum posjeta jer stalno zaposleni prevoditelji, kad traže odobrenje za putovanje i pokriće putnih troškova, moraju slijediti predviđenu proceduru koja traje najmanje mjesec i pol dana.

Kristina Fedel Timovski pitala je postoji li mogućnost dobivanja smještaja od organizatora, koji bi na taj način pokrio dio troškova.

Cristina Sodomaco Damijanić je pojasnila da zaposlenici obično putuju u okviru europskih projekata, pa putni troškovi nisu izravno na teret proračuna institucija u kojima su zaposleni.

Koordinatorica je odgovorila da Komisija ne može financirati posjete.

Cristina Sodomaco Damijanić predložila je da Županija napiše poziv za sudjelovanje u studijskom putovanju koji bi bio upućen prevoditeljicama i prevoditeljima Radne skupine, kako bi ga svatko mogao proslijediti svojoj jedinici samouprave.

Koordinatorica je odgovorila kako smatra da nije prikladno pisati izravno nadređenima. Ako Županija piše izravno pozvanima (kao što je već učinjeno), priloživši poziv koji je dobila od OIIFI-ja, svaki pozvani član treba proslijediti taj poziv nadležnima i pokrenuti odgovarajuću proceduru.

Gianna Fioranti je nakon toga govorila o organizacijskom dijelu, odnosno smještaju i letu. Smatra kako bi bilo uputno organizirati grupno, a ne pojedinačno putovanje.

Edi Zarli je predložio je da se od Županije zatraži da organizira grupno putovanje, a zatim da se od gradova i općina tražiti uplata troškova za pripadajućeg prevoditelja.

Cristina Sodomaco Damijanić se složila s Giannom Fioranti i predložila da se angažira agencija koja bi dala ponudu za sve.

Koordinatorica je navela kako će te prijedloge prenijeti svojim nadređenima. Organiziranje grupnog putovanja je teško, pogotovo kad se ne zna koju svotu ima na raspolaganju svaki prevoditelj, a angažiranje agencije bi povećalo troškove. Također je navela kako su u svibnju cijene smještaja vrlo visoke, dok se u ostalim razdobljima u Bruxellesu može pronaći povoljniji smještaj.

U međuvremenu se priključio Italo Rubino (10:15).

AD4

Cristina Sodomaco Damijanić rekla je da je pročitala zapisnik i da je vrlo zadovoljna usvojenim odlukama. Smatra da će listić biti dobro sastavljen i da će biti vrlo koristan. Bit će još potrebno ujednačiti rečenicu o rodnoj neutralnosti koja se nalazi na dnu listića ("Izrazi na ovom Obrascu koji imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod bez obzira u kojem su rodu navedeni.").

Prijedlog je bio koristiti izraz "scheda" umjesto "modulo" jer je glasački listić unaprijed tiskani listić koji se ne popunjava, nego se na njemu ispisuje znak koji ukazuje na naš odabir. Također je trebalo odlučiti između izraza „connotazione di genere” i „accezione di genere”, odnosno koji bi bio najtočniji izraz u ovom slučaju. S tim u vezi, koordinatorica je predložila da se prof. Stefana Ondellija pita za mišljenje o ispravnosti sadržaja sljedeće konačne verzije: "Le espressioni della presente scheda che hanno una connotazione/accezione di genere si riferiscono parimenti al genere maschile e femminile, a prescindere da quello riportato".

Cristina Sodomaco Damijanić je pitala hoće li se pisati sastavljeno "vicesindaco" ili rastavljeno "vice sindaco". Radna skupina sklona je sastavljenom pisanju.

Obično u lokalnom dnevnom tisku postoje izrazi "vicesindaco (eletto) dalle file (degli appartenenti) della minoranza nazionale italiana" i "vicesindaco in quota CNI" koji su prijevod izraza "zamjenik gradonačelnika iz reda/redova pripadnika talijanske nacionalne manjine". Radna skupina smatra da je upotreba riječi "file" suvišna. "Quota" je čisto novinarski izraz, koji se ne može pojaviti u glasačkom listiću kao vrsti teksta. Uostalom, takav bi prijevod bio netočan jer CNI znači *comunità nazionale italiana (talijanska nacionalna zajednica)*, a ne *talijanska nacionalna manjina* (kao što piše u originalu). Stoga radna skupina prihvaća sljedeći prijevod:

Glasački listić za izbor zamjenika gradonačelnika Grada XY iz reda pripadnika talijanske nacionalne manjine
Scheda elettorale per l'elezione del vicesindaco della Città di XY tra gli appartenenti alla minoranza nazionale italiana.

Radna skupina je zatim analizirala prijevod drugog dokumenta pod nazivom "Pravovaljana kandidacijska lista za izbor članova Gradskog vijeća Grada XZ".
Prijevod koji je prethodno usvojen za izraz *pravovaljana kandidacijska lista* bio je *lista elettorale convalidata*. U vezi s prijevodom "za izbor članova Gradskog vijeća" prednost se daje rješenju "*per l'elezione del Consiglio*" jer je jasno da se Gradsko vijeće sastoji od članova, stoga bi bilo suvišno formulirati prijevod "*per l'elezione dei membri del Consiglio cittadino*".

Tiziana Paris se ne slaže i smatra kako bi trebalo zadržati riječ *membri*. Italo Rubino odgovara kako se na europskoj razini nastoji izbjeći upotreba riječi "membri". Koordinatorica je Tizianu Paris pitala može li se na hrvatskom jeziku reći "izbor Gradskog vijeća" kao i "izbor članova Gradskog vijeća" i imaju li ova dva izraza isto značenje. Budući da je odgovor Tiziane Paris na oba pitanja bio potvrđan, koordinatorka je zaključila kako je hrvatski original redundantan i kako nije potrebno i talijanski prijevod učiniti redundantnim, stoga je predložila da se naslov "Pravovaljana kandidacijska lista za izbor članova Gradskog vijeća Grada XZ" prevede sa "Lista elettorale convalidata per l'elezione del Consiglio cittadino della città di XZ". Radna skupina je prihvatila navedeni prijevod.

AD 5

Nakon toga uslijedila je prezentacija Itala Rubina pod naslovom: „Potpuna višejezičnost i institucionalno prevođenje u Europskoj uniji“.

U prošlosti je bilo nekoliko pokušaja ujedinjavanja Europe, ali svi su bili nasilni. Europska unija predstavljala je prvi povijesni pokušaj mirnog ujedinjavanja u kojem su sve zemlje imale jednako dostojanstvo.

Svaka država članica vrijedi kao i druge. Svi službeni jezici država članica jesu jezici EU-a. Jednako dostojanstvo jezika znači jednako dostojanstvo povijesti i kulture naroda.

Izraz *potpuna višejezičnost* znači da se sve mora prevesti. Europsko zakonodavstvo obvezujuće je u svim europskim državama. Građani imaju pravo komunicirati s europskim institucijama, a da pritom ne moraju naučiti novi jezik. EU je jedina međunarodna organizacija koja primjenjuje potpunu višejezičnost s 24 jezika podjednakog dostojanstva.

Pravne osnove

Ugovor o funkcioniranju EU-a (2009), čl. 20. i 24.

Uredba br. 1 Vijeća (1958)

Propisi i drugi dokumenti opće primjene sastavljeni su na svim službenim jezicima. Godine 1958. to je bilo 4 jezika (nizozemski, francuski, njemački i talijanski) koji su se govorili u različitim zemljama.

U EU-u postoje tri vrste jezika: službeni jezici, radni jezici i proceduralni jezici. Za internu komunikaciju nemoguće je istovremeno koristiti sva 24 jezika, pa se koriste engleski, francuski i njemački. Europska komisija odlučila je da ta tri jezika moraju biti proceduralni jezici.

Nakon usvajanja, svi zakonodavni akti moraju se prevesti prije objavljivanja i stoga ne stupaju na snagu dok nisu dostupni u svim jezičnim inačicama. Ostali dokumenti (bijeke knjige, zelene knjige, priopćenja za javnost itd.) također se moraju prevesti na sve

službene jezike EU-a. Sve što tiska EU je prevedeno. Uloga prevoditelja izuzetno je važna.

Što se tiče vrsta prijevoda, 66% tekstova jesu izrazito stručni zakonodavni akti, dok 15% predstavlja prepisku s građanima.

Svaka institucija ima vlastitu prevoditeljsku službu.

Postoji oko 3000 stalno zaposlenih pismenih prevoditelja i 800 stalno zaposlenih usmenih prevoditelja. Većina ih je zaposlena u Europskoj komisiji, zatim u Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije.

Glavna uprava za pismeno prevođenje (DGT) djeluje pri Europskoj komisiji i obuhvaća oko 2000 prevoditelja (70% prevoditelja te ostalo osoblje: menadžeri, pomoćnici te zaposlenici u odjelima za ljudske resurse, internu obuku, outsourcing, komunikacije). 67% su žene, a 33% muškarci.

Organizacijska struktura

Glavni direktor

Zamjenik glavnog direktora

Uprave

Odjeli: A, B, C, D

Odjel D je najvažniji jer je to odjel proceduralnih jezika.

Proces prevođenja

Potrebne su različite vještine, a u slučaju sumnje prevoditelj se obraća:

- talijanskom kolegi koji ima više iskustva;
- kolegi kojemu je izvorni jezik materinji;
- kolegama iz drugih službi DGT-a.

Prije nego se zatraži pomoć izvana, potrebno je najprije iscrpiti sve unutarnje mogućnosti sljedećim redoslijedom:

- terminolozi;
- pravnici lingvisti (ako se radi o pravnom pitanju);
- autor teksta.

U radnim listovima uvijek je naznačen autor i služba iz koje je odaslan dokument, kako bi ih prevoditelji mogli kontaktirati u slučaju potrebe.

Radni alati

Uglavnom se koriste za ponavljajuće radnje:

- tražilice;
- CAT tools;
- stilski savjetnici;
- Electronic Routing Slip: radi prijave problema umetanjem bilješki. To radi lead translator.

Jezik izvornika u 91,6% je engleski.

Što se dogodilo s engleskim jezikom nakon Brexita? U većini svijeta govori se engleski, što je službeni jezik ne samo Ujedinjenog Kraljevstva, već i Irske i Malte.

U EU-u engleski jezik ostao je jedan od tri proceduralna jezika.

Karakteristike rada pri DGT-u:

- stručnost;
- hitnoća;
- kvaliteta (koja je loša za izvornike);
- prenošenje europskih pojmova;
- interesi u igri.

Na primjer, sada se koristi izraz '*potestà genitoriale*' (roditeljska skrb), dok je prije postojao termin *patria potestà*. To su novi pojmovi uvjetovani migracijskom politikom.

Moramo uvesti nove pojmove u pravni sustav i često postoje razni interesi u igri. Stoga se događa da, nakon što je prevoditelj pronašao neki termin, taj termin ne bude prihvaćen.

Output DGT-a: 2,5 milijuna prevedenih stranica od strane 2000 prevoditelja

Jedan od glavnih centara gdje nastaje talijanski jezik zakonodavstva, politike, uprave i struke jest Bruxelles. Višejezičnost će biti spas svih jezika jer će se, sve dok budu prisutni na službenoj razini, ti jezici sačuvati. Opća uprava promovira i financira projekte koji podržavaju manjinske jezike u EU-u. Na tržištu od 500 milijuna ljudi promoviranje i financiranje učenja jezika omogućava širenje tih jezika u cijeloj Europi.

Ciljevi REII-ja:

- promicanje kvalitete prevođenja na talijanski jezik;
- potvrđivanje terminologije;
- standardizacija terminologije;
- promicanje razmjene dobrih praksi;
- obuka.

Nakon izlaganja Itala Rubina, budući da nije bilo više tema za raspravu, sastanak je zaključen u 12:45.

Koordinatorica

Marina Barbić Poropat

Zapisničarka

Viviana Viviani

KLASA: 024-04/24-03/01

UR.BROJ.: 2163-11/4-24-12